

13. SİVİL TOPLUM FORUMU RAPORU

SİVİL TOPLUM FORUMU RAPORU

13 Şubat 2019, 15:00 – 18:00
AB Program Destek Ofisi, Lefkoşa

Sivil Alan'ın düzenlediği 13. Sivil Toplum Forumu; 18 farklı STÖ, Kıbrıs'taki Birleşmiş Milletler Barış Gücü misyonu (UNFICYP) ve "Vergi Dairesi"nden toplam 32 temsilcinin katılımıyla 13 Şubat 2019 tarihinde Avrupa Birliği Program Destek Ofisi'nde gerçekleştirildi.

Forum, AB Komisyonu Sivil Toplum Programı Müdürü Emilie Crozet'in kısa açılış konuşması ve Sivil Toplum Forumu Gündemini takdimi ile başladı. Forum, aşağıda sunulan gündem konuları ile devam etti. (*Forum Gündemi için bkz. Ek 1*).

STÖ'LERİ GELİŞTİRME STRATEJİSİ ÜZERİNE STÖ ÇALIŞMA GRUBU SUNUMU

STÖ Çalışma Grubu üyeleri Melis Eroğlu ve Emete İmge, STÖ'lerin geliştirilmesine yönelik olarak hazırlanan strateji taslağı hakkında bilgi verdi. Melis Eroğlu, stratejinin nihai amacının, STÖ'lerin gelişimi için uygun koşulların yaratılması ve STÖ'ler ile idare arasında ulusal ve yerel düzeyde ortaklık kurulmasının teşvik edilmesi olduğunu ifade etti. Melis Eroğlu, stratejinin nihai amacının gerçekleştirilmesi için belirli üç hedefe odaklanması gerektiğini ekledi: STÖ'lerin mali sürdürülebilirliğinin geliştirilmesi, STÖ'lerin faaliyetleri için elverişli ortamın yaratılması ve karar alma süreçlerine katılımın güçlendirilmesi. Eroğlu STÖ'lerin mali sürdürülebilirliklerine ilişkin stratejinin bir özetini sunarken, Emete İmge STÖ'lerin faaliyetleri için elverişli ortamın oluşturulması ve karar alma süreçlerine katılımın güçlendirilmesi üzerine bilgi verdi. (*Kıbrıs Türk Sivil Toplumunun Gelişiminin Desteklenmesi için 2018-2020 Stratejisi hakkında bilgi edinmek için bkz. Ek 2*).

HAYIR KURUMLARI (KAMU YARARI STATÜSÜ) YASAL ÇERÇEVESİNE İLİŞKİN STANDARTLAR, ÇIKARILAN DERSLER VE İYİLEŞTİRME ÖNERİLERİ HAKKINDA SUNUMLAR

TAIEX (Teknik Destek ve Bilgi Paylaşımı) uzmanı Phil Cooper ve Avrupa Kâr Amacı Gütmeyen Hukuk Merkezi'nden (ECNL) gelerek Sivil Alan'da kısa dönemli uzman olarak görev yapan Luben Panov kamu yararı statüsü üzerine sunumlar gerçekleştirdiler. Phil Cooper, sunumunda, kamu yararı statüsünün tanımına ve 2006 tarihli Hayır Kurumları Yasası'na (İngiltere) odaklanarak hayır kurum (kamu yararı statüsü) yasal çerçevesinin geliştirilmesine yönelik önerilerde bulundu. Luben Panov ise kamu yararı statüsüne ilişkin düzenlemeler, koşullar, gereklilikler ile statünün kapsadığı alanlar ve sağladığı yararlar hakkında AB ülkelerinden örnekler vererek katılımcıları bilgilendirdi. (*Luben Panov ve Phil Cooper'ın sunumları için bkz. Ek 3*).

Sunumların ardından, uluslararası uzmanlar katılımcılardan yorum ve geribildirimde bulunmalarını istediler. Sivil Toplum Savunucuları grubundan Eleni Karaoli, Kıbrıs Cumhuriyeti'ndeki STÖ yasasının değiştirilmesi ve kamu yararı yasası için bir çerçeve oluşturulması ile ilgili deneyimlerini paylaştı. Karaoli, STÖ yasasının değiştirilmesi ve kamu yararı yasası için bir çerçeve oluşturulması

çalışmalarının 2007 yılında aynı dönemde başladığını ifade etti. STÖ yasasında değişiklikler yapılmasına ve yeni yasanın 2017 yılında yürürlüğe girmesine rağmen, kamu yararı yasa taslağı ile ilgili tartışmalar devam etmektedir. Eleni Karaoli, hazırlanan yasa taslağında vergi avantajlarından yararlanma niteliğine sahip olarak tanımlanan faaliyetlerin çok sınırlı olduğunu ve çağa uymadığını belirtti. Karaoli, karar alıcılarla ilişkiler geliştirerek, bu kişilerin başış toplamının zorluklarını ve STÖ'ler için sürdürülebilir bir gelir kaynağı yaratmanın önemini kavramalarını sağlamak gerektiği yönünde tavsiyede bulundu.

Kıbrıs Türk-Fransız Kültür Derneği temsilcisi Heran Çiftçi, "Kültür Dairesi"nin her yıl STÖ'lere mali destek sağladığını belirtti. Kıbrıs Türk-Fransız Kültür Derneği olarak kendilerinin de mali destek almak için başvurduklarını, ancak tüzüklerinde derneğin ilgi alanı olarak "sanat" belirtilmediği için mali yardım almaya uygun olmadıklarını öğrendiklerini ifade etti. Çiftçi, kamu fonları konusunda şeffaflık sağlanması gerektiğini söyledi.

VOİS Kıbrıs temsilcisi Emmanuel Achiri söz alarak, kendi örgütlerini Kıbrıs'ın kuzey kesiminde dernek olarak tescil ettiremediklerini dile getirdi. Achiri, "Dernekler Yasası"na göre sadece vatandaşlığı bulunanların ve kesintisiz 6 yıl süreyle oturma iznine sahip olanların dernek kurabileceğini veya dernek üyesi olabileceğini ifade etti. VOİS Kıbrıs, uluslararası öğrencilerden oluşan bir örgüt olduğundan dolayı örgütü tescil ettirmek mümkün olmamaktadır. Achiri, uluslararası uzmanlara VOİS Kıbrıs'ı Estonya'da tescil ettirmenin mümkün olup olmadığını sordu. Luben Panov, "Dernekler Yasası"na göre sadece "Kıbrıs'ın kuzey kesiminin vatandaşlığına sahip olanların" ve en az 6 yıl kesintisiz ikameti bulunanların dernek kurabileceğini veya bir derneğe üye olabileceğini ifade etti. Panov, Estonya'da bir derneğin tescil edilmesinin 3 ila 5 gün sürdüğünü, bu işlemden sonra VOİS Kıbrıs derneğinin Kıbrıs'ın kuzey kesiminde şube tescili yapabileceğini açıkladı.

"Meclis AB Uyum Komitesi Başkanı ve Milletvekili" Armağan Candan, "Dernekler Yasası"nın 2016 yılında Sivil Alan ve STÖ'ler ile istişare halinde hazırlandığını ifade etti. Candan, "Dernekler Yasası"nın kusursuz olmadığını, ancak önceki metne kıyasla daha çağdaş bir "yasa" olduğunu ekledi. Candan, "yasa"nın uygulanmasında sorunlar olduğunu kaydetti. Candan, ayrıca, aynı gün sabah saatlerinde Sivil Alan tarafından "kaymakamlar" için bir eğitim düzenlendiğini ve "Dernekler Yasası"nın uygulamasının daha iyi bir seviyeye getirilmesi açısından Sivil Alan'ın desteğinin çok önemli olduğunu dile getirdi. Candan, bunlara ek olarak, AB Uyum Komitesi'nin yeni bir "Hayır Kuruluşları Yasası"nın hazırlanması sürecine sivil toplumu da dâhil etmesi gerektiğine inandığını ifade etti. Armağan Candan, uluslararası uzmanların birikimlerinden faydalanma fırsatı sağladığı için Sivil Alan'a teşekkür etti.

SİVİL TOPLUM STRATEJİSİ VE STÖ'LERİN GELİŞİMİ İÇİN ELVERİŞLİ ORTAMIN NASIL YARATILACAĞI ÜZERİNE YUVARLAK MASA TARTIŞMALARI

STÖ Çalışma Grubu üyesi Melis Eroğlu, aşağıda sıralanan sorularla ilgili olarak katılımcılardan yorumlarını dile getirmelerini isteyerek oturumu başlattı.

1. Uluslararası uzmanlar tarafından belirtildiği üzere, kamu yararı statüsü için farklı modeller bulunmaktadır. Kamu yararı statüsünü "Dernekler Yasası" kapsamında mı, yoksa "Vergi Yasası" kapsamında mı tanımlamalıyız?
2. "Hayır Kurumları Yasası" revize mi edilmeli, yoksa yeni bir "yasa" mı hazırlanmalıdır?
3. Kamu yararı statüsü ile ilgili izleme ve denetim faaliyetlerini hangi merci yürütmelidir?
4. Kamu yararı statüsüne ilişkin standartlar neler olmalıdır?

Kemal Baykallı, Kıbrıs Türk toplumunda, uygulama bakımından pek çok sorun ve çok fazla bürokrasi bulunduğunu kaydetti. Baykallı, bürokratik süreçlerin azaltılması için teknolojinin daha etkin bir şekilde kullanılması gerektiğini ifade ederek sözlerine devam etti.

Melis Eroğlu ve Selen Lermioğlu Yılmaz, Kıbrıs'ın kuzey kesiminde uygulanan kamu yararı statüsüyle ilgili olarak katılımcıların sorularını cevaplandırdılar. Selen Yılmaz, hayır kurumu olarak ilan edilen ve vergi muafiyetlerinden yararlanan 76 örgüt bulunduğunu kaydetti. Yılmaz, "Hayır Kurumları Yasası"nın uzun zaman önce hazırlandığını ve günün koşul ve gereksinimlerine uymadığını, dolayısıyla kamu yararı statüsünün yeniden tanımlanması gerektiğini belirtti. Luben Panov söz alarak, sorulması gereken ilk sorunun sağlanan avantajlardan tüm örgütlerin mi, yoksa bir grup örgütün mü yararlanacağı sorusu olduğunu ifade etti. Panov, eğer bu avantajlar küçük bir örgüt grubu için sağlanacaksa, ilk iş olarak kamu yararı statüsünden faydalanan bu örgütler için uygunluk kriterleri belirlenmesi gerektiğini sözlerine ekledi.

Melis Eroğlu, vergi muafiyetleri ve diğer avantajlardan derneklerin de yararlanması gerektiğini ve muafiyetler hususunda "yasa"da değişiklik yapılmasına ihtiyaç duyulduğunu ifade etti.

Selen Lermioğlu Yılmaz, hangi örgütlerin kamu yararı statüsüne sahip olmaması gerektiğine karar vermenin daha kolay olduğunu belirtti. Yılmaz; birlikler, işçi sendikaları, mesleki ve profesyonel örgütler gibi örgütlere bu statünün verilip verilmeyeceği sorusunun Luben Panov'un gündeme getirdiği ilk soruyla ilgili düşünmeye başlamak için iyi bir nokta olduğunu söyledi.

Kalkanlı Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'nden Muzaffer Sevim, Güzelyurt/Morphou bölgesinde görev yapan bir müfettiş olarak "Dernekler Yasası"nın gözden geçirilmesi gerektiğine inandığını kaydetti. Sevim, ayrıca, daha fazla "yasa"nın daha fazla bürokrasi anlamına geldiğini ifade ederek, mevcut "yasa"nın gözden geçirilerek değiştirilmesinin daha tercih edilir ve daha hızlı bir yol olduğunu dile getirdi.

Melis Eroğlu da "Dernekler Yasası" ve "Vergi Yasası"nda değişiklik yapılmasının daha iyi bir yol olduğu fikrine katıldığını söyledi.

Luben Panov, yeni bir "yasa" yapıldığında söz konusu metnin hiçbir zaman basit bir belge olmadığını ve genellikle birtakım kısıtlamalar, bürokrasi, vb. içeren uzun bir metin haline geldiğini ifade ederek, mevcut "yasa"larda değişiklik yapmanın daha kolay, hızlı ve etkin bir yöntem olduğunu dile getirdi.

Sonrasında Melis Eroğlu, katılımcıların Sivil Toplum Stratejisi ile ilgili görüş ve yorumlarını bilgi@civicspace.eu adresi üzerinden Sivil Alan'a ulaştırabileceklerini bildirerek oturumu sonlandırdı.

Ek 1 – Forum Gündemi

13. SİVİL TOPLUM FORUMU

L F F K O Ş A

13 Şubat 2019
15.00 - 18.00

EUPSO
AB Program
Destek Ofisi
Lefkoşa

Engelli erişimi

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmekte olup BGS Avrupa İşbirliğinde donörler tarafından uygulanmaktadır.

SİVİL TOPLUMUN GELİŞİMİ İÇİN ELVERİŞLİ ORTAMIN YARATILMASI

ULUSLARARASI UZMANLARIN SUNUMLARI VE KATILIMIYLA

PROGRAM

15:00 - 15:15 Katılımcı Kayıtları

15:15 - 15:30 Sivil Toplum Strateji Taslağının çalışma grubu tarafından sunumu

15:30 - 16:30 Hayır Kurumları (Kamu Yararı Statüsü) konusunda standartlar, öğrenilmiş dersler ve yasal çerçevenin iyileştirilmesine yönelik önerilerin uluslararası uzmanlar tarafından sunumları

16:30 - 16:45 Kahve Arası

16:45 - 17:15 Sorular & Cevaplar

17:15 - 17:45 Sivil toplum stratejisi ve sivil toplum için elverişli ortamın yaratılmasına dair yuvarlak masa oturumu

17:45 - 18:00 Öneriler & Kapanış

sivilcivic
alanspace

Ek II– Kıbrıs Türk toplumunda Sivil Toplumun Gelişmesi için Destek Stratejisi 2019-2021

Kıbrıs Türk toplumunda Sivil Toplumun Gelişmesi için Destek Stratejisi 2019-2021

Bu belge, Kıbrıs'ın kuzeyinde STÖ'lerin sorunları ve sürdürülebilir ve bağımsız bir sivil toplumun gelişiminin nasıl desteklenebileceği konusunda hükümet ve STÖ'ler arasında net ortak bir vizyona duyulan ihtiyaç ile ilgili olarak geniş bir STÖ grubunun inisiyatifi tarafından başlatılan stratejik tartışma sürecinin bir sonucudur.

STÖ'ler, Kıbrıs toplumunun vazgeçilmez bir parçasıdır. Bugün Kıbrıs'ın kuzeyinde, 20.000'den fazla gönüllüyle birlikte çalışan yaklaşık 1000 dernek ve vakıf bulunmaktadır.

STÖ'ler, mevcut toplumsal sorunların çözümünde ve Kıbrıs'ın demokratik gelişiminin sağlanmasında hükümet için önemli bir ortaktır. Aşağıda belirtilen şekillerde oldukça önemli rolleri vardır:

- Kendi haklarını savunma konusunda zorluklar yaşayan dezavantajlı gruplar da dâhil olmak üzere çeşitli grupların çıkarlarını ve haklarını temsil etmek;
- Karar alma süreçlerine ve en iyi politika çözümlerinin bulunmasına katkı sağlamak;
- Hükümet namına da dâhil olmak üzere ihtiyaç sahiplerine gerekli hizmetleri sağlamak;
- İnsan haklarını savunmak ve demokratik bir sistem ile hukukun üstünlüğünün gelişmesini desteklemek;
- Yenilikçi yöntemler getirmek ve insanları toplumsal yaşama dahil etmek, vb.

Bu Stratejinin **genel amacı**; STÖ'lerin gelişmesi için elverişli şartların oluşturulması ve ulusal ve yerel seviyede STÖ'ler ve hükümet arasında ortaklıkların kurulmasını teşvik etmektir. Ayrıca Kıbrıs'ın kuzeyindeki ortamın; aktif, bağımsız ve sürdürülebilir STÖ'ler için uygun şartları yaratmasını da garanti altına almayı hedeflemektedir. Stratejinin birincil hedef kitlesi, Dernekler Yasası ve Vakıflar Yasasına tabi STÖ'lerdir.

I. Mevcut Durum

2016 yılında STÖ sektörü için yapılan değerlendirmede¹, Kıbrıs'ın kuzeyindeki STÖ'lerin faaliyet gösterdiği ortamla ilgili olarak bir dizi zayıflıklar tespit edilmiştir. Aşağıda, STÖ'lerin karşılaştığı kilit sorunlardan birkaçı yer almaktadır:

- Zayıf Sivil Toplum

Raporlarda, sivil toplum örgütlerinin küçük ölçekli olduğu ve yetersiz kaynak sıkıntısı çektikleri tespit edilmiştir. STÖ'lerin çalışmalarını destekleyebilecek bağışçı sayısı sınırlıdır. STÖ'ler tarafından yapılan çalışmaların etkilerinin sınırlı olmasının nedenlerinden biri de budur. Örgütlerin çoğu öncelikle gönüllülere dayanmaktadır ve ücretli çalışanları bulunmamaktadır.

Değerlendirmeye göre *“Siyasi kısıtlamalar ve Raporda belirtilen diğer sınırlamalar nedeniyle, ‘sivil toplum’ kavramı ve anlayışı henüz daha yeni yeni büyümektedir. Elverişli şartlar sunulursa, Kıbrıs'ın kuzeyinde, daha çeşitli alanlara odaklanan canlı bir sivil toplumun ortaya çıkması olasıdır.”*

- Toplumsal güven eksikliği

Kıbrıs'ın kuzeyinde mevcut sorunların en büyüklerinden biri güven eksikliğidir. Araştırmalar, STÖ'lerin en güvenilir kuruluşlar arasında olduğunu göstermektedir ancak gerek kamu sektörü gerekse toplum nezdinde STÖ'lere şüpheyle yaklaşan çeşitli durumlar olmaktadır. STÖ'ler hakkındaki yanlış algılar arasında; çok fazla örgütün bulunduğu, ne yaptıklarının net olmadığı ve siyasi meselelerle ilgilenip ilgilenmedikleri yer almaktadır.

- STÖ'lerin az biliniyor ve anlaşılıyor olması

STÖ'lere katılan insan sayısı oldukça düşüktür. Bu duruma, STÖ'ler hakkında bilgi eksikliğinin mi yoksa tam tersinin mi geçerli olduğunu söylemek zordur. Zira insanların STÖ'lere katılmadıkları için onları yeterince iyi tanımlıyor olmaları ihtimali oldukça yüksektir.

- Finansman kaynaklarının sınırlı olması

¹ Luben Panov ve Liana Varon; Kıbrıs'ın kuzey kesimindeki Sivil Toplum Ortamının Değerlendirmesi, 2016

Adanın kuzey kesimindeki STÖ'lerin karşılaştığı en büyük sorun yeterli finansman kaynaklarının olmamasıdır. AB ve USAID (UNDP-ACT), sivil toplum örgütlerinin ana destek kaynakları olagelmıştır. Ancak USAID finansmanının son bulmasıyla, STÖ'lerin finansman kaynaklarına erişim imkanı zayıflamıştır. Alternatif finansman kaynakları (geleneksel donör hibelerinden farklı) yeterli düzeyde geliştirilememiştir. Fon geliştirme ile ilgili iyi neticeler alan örgütler olsa da bunlar istisnai örneklerdir. Kamu idaresi tarafından sağlanan finansman da oldukça sınırlıdır.

2. İlkeler

Aşağıda belirtilen ilkeler, güven veren ve işlevsel bir ortaklık için ön şarttır. STÖ'ler ve hükümet arasındaki işbirliği, bunlara bağlı olacaktır.

- **STÖ'lerin bağımsızlığı:** Hedeflerinin belirlenmesinde, kararların alınmasında ve kendi faaliyetlerinin planlanmasında sivil toplum özgür ve bağımsızdır. Yetkililer; faaliyetlerinin kamu makamları tarafından mali açıdan desteklenerek yürütülüp yürütülmediğine ve/veya politika yapma süreçlerine katılıp katılmadıklarına bakmaksızın, bu bağımsızlığa saygı gösterirler.
- **Saygı:** Saygı ilkesi; STÖ'ler ve kamu sektörünün, politika geliştirme ve yürütme konularında oynadıkları farklı ve ortak fayda sağlayan rollerini kuvvetlendirir. Taraflar, birbirinin bakış açlarına saygı göstermelidir. Farklılaşan fikirler ve bakış açıları ve bunların ifade edilebilmesi ve duyulabilmesi, demokrasinin önemli unsurlarıdır.
- **Katılım/Sivil katılım:** Yetkililer; karar alma, politikaların yürütülmesi ve bunların izlenme ve değerlendirilme süreçlerine, yurttaşların menfaatleri ve önerilerini entegre edebilmek için sivil toplumun politika yapım sürecine katılımını destekler.
- **Ortaklık:** Kamu makamları ve sivil toplum arasındaki başarılı işbirliği, ortaklık ilişkilerine dayanır. Ortaklık ilkesi; diyalog kurulması ve ortak hedeflerin belirlenerek yürütülmesinde farklı fikirlere saygı gösterilmesi için tüm oluşumlar arasında eşitlik temelinde işbirliği yapılması anlamına gelir.
- **Şeffaflık ve hesap verebilirlik:** Kamu yararı için hareket eden hem STÖ'ler hem de kamu yetkilileri; yaptıkları faaliyetler ve kullandıkları fonlar için açıklık, sorumluluk ve hesap verebilirlik gösterir. Merkezi ve yerel yönetim yetkilileri, bu ilke altında sivil topluma yönelik fonları açık bir biçimde dağıtacaklarını taahhüt eder; STÖ'ler ise alınan fonların nasıl kullanıldığı, yapılan faaliyetler ve elde edilen sonuçları ile ilgili kamuya bilgi vermekle yükümlüdürler.
- **Eşit muamele ve fırsatlar:** Kamu makamları ve yetkilileri, temel insan haklarının kullanılması bakımından tüm yurttaşlar için eşit fırsatların sağlanmasını hedefler. Herkesin, kendilerine özgü gelenekleri, dinleri, kültürleri, değerleri ve yetenekleri temelinde toplumun ortak yaşamına katkı sağlayabilmesi için gerekli olan fırsatları sağlarlar.

3. Amaçlar ve Önlemler

Genel amacına ulaşmak için bu Strateji üç belirli hedefe odaklanacaktır:

- STÖ'lerin mali sürdürülebilirliklerinin geliştirilmesi
- STÖ'lerin faaliyet gösterebilmeleri için gereken Elverişli Ortam;
- Karar almaya katılım sürecinin geliştirilmesi.

Bu üç hedefin her birine ulaşmak için belirlenen bir dizi önlem aşağıda sunulmaktadır.

3.1. Geliştirilmiş Mali Sürdürülebilirlik

Kamu Finansmanı

Kamu finansmanı, uluslararası STÖ'lere yönelik en önemli finansman kaynaklarından biridir. Bu fonlar, çeşitli yollarla kullanılmaktadır. Örneğin STÖ'lerin kurumsal gelişmelerini veya karar alma süreçlerine katılımlarını desteklemek için; ihtiyaç duyulan hizmetlerin sunulmasını finanse etmek için; devletin bir çözüm üretilmediği toplumsal sorunları çözmek için; yeni modeller yaratıp geliştirmek vb. için kullanılmaktadır. Kıbrıs'ın kuzeyinde, kamu makamları tarafından sağlanan fonlar gerçekten çok sınırlıdır ve STÖ'lere fon sağlayan çok az kurum örneği vardır. Mevcut iyi örneklerin tanıtılması için ve kamu makamları tarafından sağlanan mali kaynak sisteminin geliştirilmesi için adımlar atmak bu yüzden önemlidir.

Güvenceli Fon

Her yıl, kamu bütçesinden STÖ'ler için fon ayrılacaktır. Bu fon; sürdürülebilir olacak ve politize edilmeyecektir. Bu fon, bu Strateji temelinde STÖ'lerin gelişmesinin desteklenmesi için sağlanacaktır.

Tüm kamu kurumları (belediyeler de dahil olmak üzere) kendi bütçesi içerisinde, STÖ'lere finansman sağlamak için ayrı bir kalem yaratacaktır. Fon sağlanacak öncelikli konular/tematik alanlar, topluma açık olarak yapılacak istişareler sonrası belirlenecektir.

Fonların Dağıtılmasına yönelik Net Kriterler

Fonlar; proje sunumu ve değerlendirilmesi temelinde tahsis edilecektir. Fon tahsis için net kriterler belirlenecek ve usuller şeffaf olacaktır. Tüm kurumların en azından minimum şeffaflık standartlarına uymasını sağlamak için hükümet tarafından STÖ Finansman Standartlarına ilişkin Kurallar belgesi hazırlanacaktır. STÖ'lerle istişare içinde hazırlanacak bu belgede, şeffaf finansman için en önemli ilkeler yer alacaktır.

Sivil Toplumun Desteklenmesi için Fon

Hükümet tarafından Sivil Toplumun Desteklenmesi için özel bir Fon oluşturulacaktır. Bu Fon, bakanlıklarda bulunan ve belirli sektör politikalarını hedef alan finansman mekanizmalarının yerine geçmeyecek; STÖ sektörünün tamamı için faydalı olan faaliyetler için destek sağlamayı hedefleyecek veya STÖ'lerin sürdürülebilirlik ve kapasitelerinin geliştirilmesini, insan haklarının desteklenmesini hedefleyecek veya yenilikçi çözümler önerecektir. Bu Fon, **Cumhurbaşkanlığı VEYA Bakanlar Kurulu**² altında oluşturulacaktır. Ayrı bir bütçesi olan ve çoğunluğu STÖ temsilcilerinden oluşan bir Kurul tarafından yönetilen, bağımsız bir oluşum olacaktır.

Kültür Dairesi Kültür Sanat Danışma Kurulu'na benzer bir biçimde, bu Komite de fon sağlanacak olan projelerin değerlendirilmesi ve seçiminden sorumlu olacaktır. Komitede görevli olacak STÖ üyelerinin tespit edilmesi, şeffaf bir biçimde ve açık bir çağrı ile önceden belirlenmiş kriterlere dayalı olacaktır. Fonun ayrıntılı kuralları çıkarılacak bir tüzükle belirlenecektir. Fonun çalışmaları şeffaf olacaktır ve dağıtılan fon miktarları ve desteklenen projeler hakkındaki bilgiler, kamuya açık olacak ve kurumların web sitesinde de duyurulacaktır. Fondan destek alan STÖ'ler de, almış oldukları finansman ile yürüttükleri projeleriyle ilgili mali raporları kamuya duyurmakla yükümlü olacaktır.

Fon, Sayıştay'ın yıllık denetimine tabi olacaktır ve bu ilgili rapor gözden geçirme ve değerlendirilmesi amacıyla Meclis'in ilgili komitesinin gündemine getirilecektir. Uygulama ve etkisinin ölçümü için ise, her 3 yılda bir STÖ'ler tarafından belirlenecek bağımsız uzman(lar) tarafından faaliyetler, yürütme ve elde edilen sonuçların değerlendirmesi yapılacaktır. Şikayetlerin değerlendirilmesi ve Fonun doğru bir şekilde uygulandığının gözetilmesi için bağımsız bir mekanizma oluşturulacaktır.

Fonun her yıl destek sağlayacağı öncelikler, şeffaf kamu istişarelerinin ardından tespit edilecektir (ve Fonun yukarıda da belirtilen genel hedefleri göz önünde tutulacaktır). Hibeler verildikten sonra,

² Bu konuda Sivil Toplum Örgütlerinden görüş alma süreci devam etmektedir. Tüm istişareler sonrası taslahta hangi makamın yer alacağı belirlenecektir.

uygulama kriterleri esnek ve basit olacaktır. Katılımı teşvik eden bir yaklaşım benimsenecek ve üniversitelerdeki sivil toplum birimleri ve kar amacı gütmeyen şirketler gibi çeşitli paydaşların yanı sıra kuruluş yıllarına bakılmaksızın STÖ'lerin fonlara erişimlerinin sağlanması gözetilecektir.

STÖ'lerle Hizmet Sunma Amaçlı Yapılacak Sözleşmeler ve Sosyal Girişimciliğin Teşvik Edilmesi

Hizmetlerin STÖ'ler tarafından sağlanmasını düzenleyecek hükümet ve STÖ'ler arasındaki sözleşme usulüne ilişkin mevcut yasal ve operasyonel çerçeveyi incelemek ve değerlendirmek üzere bir fizibilite çalışması yapılacaktır. Bu çalışma ayrıca, STÖ'lerin misyonlarıyla ilişkili ekonomik faaliyette bulunması anlamına da gelecek olan sosyal girişimciliğe ilişkin değerlendirmeleri de içerecektir. Çalışma sonunda çıkacak raporda, bu konulardaki AB standartları ve iyi uygulamalarına ve mevcut yasal çerçevenin bu yönde iyileştirilmesi için önerilere de yer verilecektir.

Bağışçılık

Bağışçılık, tüm Dünya'da STÖ'ler için bir başka kilit kaynaktır. Hem bireylerin hem de şirketlerin STÖ'lere bağış yapabilme olanağı olmalıdır ve toplum yararına katkı sağladıkları için bağışçılara vergi muafiyeti tanınmalıdır. Bir diğer önemli unsur ise; bağışçılığın insanlara iyi bir uygulama olarak tanıtılması, iyi örneklerin paylaşılması ve STÖ'lerin bağış toplamak için gerekli kapasiteye sahip olması gereğidir.

Bağış Toplamak için Yasal Çerçeve

Kıbrıs'ın kuzeyinde; bağış toplama ve hayır kurumu konularındaki yasalar çok eskidir, hatta bazıları İngiliz idaresine dek dayanmaktadır. Şu anki haliyle, uluslararası ve AB düzeyindeki standartlara uygun olmayan şekilde, kamuya açık tüm bağış toplama faaliyeti için kaymakamlıktan izin alma zorunluluğu bulunmaktadır. STÖ'lerin bağış toplama faaliyetlerini özgürce yürütebilmelerini sağlamak için STÖ'lerin izin alma şartı ortadan kaldırılacak şekilde yasa günümüz ihtiyaçlarına uygun hale getirilecektir.

Bağışçılar için Vergi Muafiyetleri

Mevcut yasalar, muafiyetlere ilişkin net ve açık bir çerçeve çizmekten çok uzaktır. STÖ bağışçılarına yönelik olarak yeterli ve açık indirimlerin sağlanmasını garanti altına almak için hem kurumlar hem de bireysel gelir vergilerine ilişkin yasalarda bulunan muafiyetlerin gözden geçirilmesi gerekmektedir.

İlgili yasaların uygulanmasının nasıl kolaylaştırılabileceği noktasına odaklanmak da aynı biçimde önemlidir. Uygulama gözden geçirilecek ve bağışçılar için vergi muafiyetlerinin nasıl kullanılacağı konusunda bilgiler içeren bir rehber hazırlanacaktır. Söz konusu Rehber, vergi muafiyetlerinin kimler için hangi şartlar altında uygulanacağı, hangi tür bağışlar için ne kadar vergi muafiyeti sağlanacağı, bunlardan faydalanmak için şirketlerin ve bireylerin (bağışçıların) yapması gerekenler hakkında bilgi içerecektir.

Bağışçılığı Destekleyen Politikalar/Önlemler

Bağış yapılmasını teşvik eden kampanyalar düzenlemek ve reklamlar hazırlamak önemlidir. Aynı biçimde, STÖ'lerin bağış toplama faaliyetlerini yürütmek için gerekli kapasiteye sahip olmalarını garanti altına almak da önemlidir ancak topladıkları bağışları nasıl kullandıkları hakkında da rapor vermeleri sağlanmalıdır.

Hükümet, aşağıda belirtilenleri sağlayarak bağışçılığı destekleyecektir:

- İyi örneklerin ve STÖ'lere bağış yapılmasına duyulan ihtiyacın tanıtılması için destek sunmak;
- STÖ'lerin bağış toplayabilmesi için bilgi ve beceri seviyelerinin arttırılmasına yönelik kapasite güçlendirme inisiyatiflerini desteklemek, vb.;

- En büyük kurumsal ve bireysel bağışçı için yıllık ödüller vermek.

STÖ'ler için Vergi Muafiyeti

Çağdışı ve günün koşullarına uygun olmayan Hayır Kurumları ile ilgili yasa gözden geçirilecektir. Ayrıca, STÖ'lere uygulanan mevcut vergi muafiyetleri de gözden geçirilerek, vergi çerçevesinin sadece hayır kurumlarına değil tüm STÖ'lere yönelik bir fayda yelpazesi sunması sağlanacaktır. Böylece yasal çerçeve, AB standartları ve iyi uygulamalarla uyumlu bir kamu yararı statüsü getirerek geliştirilecek ve tadil edilecektir.

Sonuçlar

Kamusal bağış toplama hakkındaki yasalar tadil edildi

Daha kapsayıcı kamu yararı statüsüne yönelik yeni bir yasal çerçeve hazırlandı

STÖ'lere yönelik şeffaf ve hesap verebilir bir fon oluşturularak faaliyete geçirildi

Kamu hizmetlerinin sağlanması için STÖ'lerle sözleşme usulü ve sosyal girişimciliğe ilişkin mevcut durumu ve iyileştirme önerilerini içeren bir fizibilite çalışması yapıldı

Bağışçılığı teşvik etmek için bir ödül sistemi geliştirildi

Bağışları teşvik etmek için vergi muafiyetleri hakkında bir rehber hazırlanarak yayınlandı

3.2. Sivil Toplum için Elverişli Yasal Çerçeve

Vakıflar ve derneklere ilişkin yasaların gözden geçirilmesi ve tadili

2016 yılı Temmuz ayında dernekler için yeni bir yasa kabul edildi. Derneklerle ilgili yasal çerçeveyi büyük oranda geliştirmiş olmasına rağmen halihazırda uluslararası standartlarla tamamen uyumlu olabilmesi için birkaç düzeltmenin yapılması gerekmektedir. Ayrıca, yeni yasal metinle birlikte ortaya çıkan uygulamaya yönelik bazı sorunların da giderilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda, vakıflarla ilgili yasal çerçeve de oldukça eskidir, İngiliz idaresi döneminden kalmadır, muğlak ve açık olmayan unsurlar barındırmaktadır ve bugünün koşullarına uygun değildir.

Vakıflar için yeni bir yasa hazırlanması ve kabul edilmesi

Vakıflar Yasasının güncellenmesi ve bugünün koşullarına cevap verebilir hale getirilmesi gerekmektedir. Özellikle, çağdaş vakıfların ihtiyaçları ve faaliyetleri, mevcut yasal çerçeve ile düzgün bir biçimde karşılanamamaktadır. Mevcut yasalarda bulunan bazı sorunların arasında vakıfların kurulması ve yönetimi konusunda karşılaşılan güçlüklerin yanı sıra, faaliyetleriyle ilgili sorumlu oldukları makam ve izinler vb. yer almaktadır. Bunların hepsi, uygulamayla ilgili sorunlara yol açmaktadır.

Bu nedenle, vakıfların kuruluş ve faaliyetleriyle ilgili, günümüz ihtiyaçlarına cevap veren ve Uluslararası ve AB standartlarıyla uyumlu yeni bir yasa hazırlanacak ve kabul edilecektir. Yasa, dernekler ile ilgili mevzuatla da uyumlu olacak şekilde hazırlanacaktır. Hazırlanacak taslak metin, STÖ'ler ile ve özellikle vakıflarla istişare edilerek hazırlanacaktır.

Dernekler Yasası'nda iyileştirmeler yapılması

Yeni yasanın uygulanmasına ilişkin bir dizi sorunlar kaydedilmiştir ve bu nedenle STÖ'leri pratikte nasıl etkilediğine dair derinlemesine bir değerlendirme yapmak gereklidir. Görülen sorunlardan bir tanesi, sivil toplum sektörünün bir kısmının, örneğin mevcut birliklerin, bu yasa kapsamında yer

almamasıdır. Bunun yanı sıra, yabancıların da yurttaşlarla eşit haklara sahip olmasının; yabancı derneklerin (ve yabancı menşeli derneklerin) Kıbrıs'ın kuzeyinde tıpkı yerel derneklerin olduğu gibi faaliyet göstermesinin ve buna yönelik prosedürlerin çok külfetli olmamasının garanti altına alınması ve yabancı mali kaynakların alınması için ön onay şartının aranmaması, sadece tüm dernek türleri için bildirim yapılmasının sağlanması vb. için bazı belirli hükümler gözden geçirilecektir.

Uygulamanın iyileştirilmesi

Düzgün, tutarlı ve sistematik uygulama için yeni dernekler yasası için bir yönetmelik gereklidir ve bu STÖ'ler ile istişare edilerek hazırlanacaktır. Düzgün uygulanabilmesi için ayrıca rehberlik ve eğitimler de yapılacaktır.

Yasal mevzuat ve bunların uygulanması ile ilgili olarak kaymakamlık personelinin de bilgisinin artırılması gerekmektedir. Sivil topluma ilişkin yeterli deneyimin olmaması, hatırı sayılır miktarda zaman ve emek kaybına yol açmaktadır. Çalışanların yetersiz ve tutarsız bilgi vermesi ve yönlendirmesi, zaman zaman, örgütlerin yanlış adımlar atmasına ve hatta ceza almalarına bile sebep olabilmektedir. Kaymakamlığın konuyla ilgili personelinin, mevcut yasal mevzuatın yanı sıra sivil toplum ve rolü, örgütlenme özgürlüğüne ilişkin uluslararası ve AB standartları hakkında da belirli aralıklarla eğitim almaları sağlanacaktır.

Uygulama çerçevesinin iyileştirilmesine yönelik alınacak önlemler de aşağıda belirtilmiştir:

- En sık sorulan sorularla ilgili olarak İçişleri Bakanlığı'nın resmi web sitesinde basit soru ve cevapların yayınlanması;
- Yeni yasa hakkında STÖ'lere bilgi sağlayabilecek olan kamu makamı ve/veya yetkilisinin belirlenmesi ve iletişim bilgilerinin STÖ'lerle paylaşılması;
- STÖ'lere hatırlatmalar (örn. Yıllık rapor için son teslim tarihinin yaklaşması gibi) ve yasal yükümlülükler ve şartlar konusunda farkındalık yaratmak için STÖ'lerle iletişim içinde olmak.

Gönüllülük

Gönüllülüğün teşvik edilmesi ve desteklenmesi için, mevcut tüzük ve yönetmeliklerde değişiklikler yapılacak, gerekli olduğu durumlarda yenileri hazırlanacaktır.

Sonuçlar

Vakıflarla ilgili yeni bir yasa taslağı hazırlandı ve kabul edildi

Dernekler yasasında gerekli iyileştirmeler ve tadiller yapıldı

Dernekler ile ilgili yasanın daha iyi uygulanabilmesi için bir yönetmelik kabul edildi

STÖ'lere yönelik yasal çerçevenin uygulanmasından sorumlu olanların kapasitesi, rehberlik ve düzenli eğitimler sağlanması yoluyla artırıldı

STÖ'lere yasal çerçeve ve uygulaması hakkında rehberlik ve bilgilendirme yapmak için yönetim tarafından bir bilgilendirme sistemi oluşturuldu

Gönüllülüğün teşvik edilmesi için yasal çerçeve iyileştirildi

3.3. Karar Almaya Katılım

STÖ'ler, karar alma sürecinde hükümetin önemli ortaklarıdır. Farklı bir bakış açısı sağlayabilirler, alternatif fikirler sunabilirler ve ayrıca aksi takdirde erişilmesi zor olan, mesela engelli bireyler gibi grupların görüşlerini de alabilirler. Daha da önemlisi katılım, Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi

(Madde 25) ve Avrupa Konseyi Politik Karar Alma Sürecinde Sivil Katılım Rehberi nezdinde (Bakanlar Komitesi tarafından 27 Eylül 2017 tarihinde kabul edilmiştir) tanınmış bir haktır. STÖ'lerin tasarlanan politika ve yasal hazırlıklar hakkında bilgiye erişebilmesini ve istişare sürecine dahil olmalarını ve aktif diyalog ve katılımlarını sağlayacak mekanizmaların oluşturulması önemlidir.

İstişare Standartları

STÖ'lerin danışmanlık rollerini güçlendirmek için hükümet STÖ'lerin katılımına yönelik standartlar geliştirilmesini sağlayacaktır – bunlar; STÖ'lerin ne zaman ve nasıl politika ve mevzuatların geliştirilmesine katılacaklarını düzenleyen basit kurallar olacaktır. Bu standart örnekleri arasında, istişare edilmek üzere taslak yasal metinlerin yayımlanması, STÖ'lerin görüşlerini almak için verilecek olan minimum gün sayısı, yapılan önerileri reddetmek/kabul etmek konusundaki gerekçelerle ilgili geri bildirim vermek vb. yer alacaktır.

STÖ'lerin karar almaya katılımlarının teşvik edilmesi için bir mekanizma geliştirilecek ve uygulamaya konacaktır. Bunun için taslak kararlar ve yasalar ile ilgili bilgilendirmelerin, önerilen tavsiyelerin analizleriyle birlikte kamuya açık olarak yapılması gibi önlemler de uygulamaya koyulacaktır.

STÖ Katılımı için Yapılar

Tüm kamu makamlarında (bakanlıklar, belediyeler, EVKAF, vb.) sivil toplumla ilgili görevleri yapmak üzere memur atamaları/görevlendirmeleri yapılacaktır. Kamu makamlarındaki bu irtibat noktaları/görevlileri, kamuya açık istişarelerin düzenlenmesi, STÖ'lerle ilişkilerin kurulması ve ilgili makam/kurum ile STÖ'ler arasında iletişim ve istişareyi sağlamaktan sorumlu olacaktır.

Karma Organlara STÖ Üyelerinin Seçilmesi için Açık Kriterler

Mevcut kimi yasalarda sivil toplum katılımını öngören karma komitelerin veya komisyonların oluşturulmasını düzenleyen maddeler bulunmaktadır. İlgili maddelerde STÖ'lerin seçilme kriterleri çoğunlukla tanımlanmamıştır veya yeterince açık değildir. Bu yasalarda, örgütlerin nasıl katılacağı konusunda daha açık kurallar getirilecektir. İlgili maddelere göre oluşturulan organların da aynı zamanda sivil toplumun denetim ve izlemesine açık olması sağlanacak ve daha şeffaf ve hesap verebilir olmaları güvence altına alınacaktır.

STÖ'lerin ve Kamu Makamlarının Kapasitenin Artırılması

STÖ'lerin rolü ve önemi hakkında, devletin tüm mevcut birimlerinde (örneğin İçişleri Bakanlığı ve Kaymakamlıklar) kapasite oluşturma çalışmaları yapılacaktır. Bu, hükümetin kendi potansiyel ortaklarını daha iyi anlamasına da yardımcı olacaktır. Aynı biçimde, hükümet de karar alma sürecine nasıl dahil olunabileceği ve kendilerine sağladığı faydalar hakkında sivil toplumla işbirliği halinde STÖ'lere yönelik eğitim ve rehberlik çalışmalarının yapılmasında yardımcı ve destek olacaktır.

Yurttaşlık Eğitimi

Katılımın önemli unsurlarından biri de yurttaşlık eğitimidir. İnsanların doğrudan veya STÖ'ler aracılığıyla katılımını teşvik etmek için katılımın sağlayacağı faydalar ve karar alma sürecine dahil olmanın değerinin insanlar tarafından anlaşılması çok önemlidir. Gençleri, sivil topluma katılmaları için teşvik etmek ve yurttaşlık eğitiminin okul müfredatlarında yer alması için gerekli adımlar atılacaktır. Yeni dernekler yasası, çocukların da derneklere üye olabilmelerine olanak sağlamaktadır, bu nedenle okullarda farkındalık yaratmak ve kapasite oluşturmak, gençlerin sivil toplum ve katılım konusunda farkındalıklarını geliştirmek önemli bir gündem olarak ele alınacaktır.

Sonuçlar:

STÖ'lerle istişare için standart ve kriterler geliştirilerek uygulanmaya konuldu

Bir istişare sistemi oluşturularak uygulamaya konuldu ve bunun aracılığıyla standartların uygulanması güvence altına alınarak, STÖ'lerin katılımı teşvik edildi ve alınan görüşlere ilişkin geri bildirim analizleri yayımlandı

STÖ'ler ile ilişkilerin geliştirilmesi için tüm kamu makamlarında irtibat/odak noktaları oluşturuldu

Bakanlıkların kuracağı karma komisyon ve komitelerde yer alacak STÖ üyeleri için açık kriterler belirlenerek kabul edildi

STÖ'lerin rolü ve katılım mekanizmalarının önemi hakkında kamu makamlarının ve STÖ'lerin kapasiteleri geliştirildi

4. İzleme ve Uygulama

Stratejinin düzgün bir biçimde uygulanmasını sağlamak için, hükümet tarafından Stratejinin kabul edilmesinden sonra üç ay içerisinde, belirtilen önlemlere yönelik bir Uygulama Planı kabul edilecektir. Bu Planda, ilgili önlemlerin hayata geçmesi için yapılması gereken faaliyetlerin tam olarak neler olduğu, söz konusu faaliyetlerin uygulanacağı zaman çizelgesi, uygulamadan birinci derecede sorumlu olacak olan kamu makamı (ve ayrıca varsa diğer ilgili kurumlar) ve uygulama için gerekli olan bütçe yer alacaktır. Her yıl, Uygulama Planı gözden geçirilerek, gerektiği durumda güncellenecektir.

Genel olarak uygulamadan ve eşgüdümünden sorumlu kurum, **Cumhurbaşkanlığı VEYA Bakanlar Kurulu'na** bağlı olarak oluşturulacak özel bir birim olacaktır.

Aşağıda belirtilen şekilde ilave izleme mekanizmalarının da geliştirilmesi öncelikli olarak ele alınacaktır:

- Stratejinin uygulanmasından sorumlu olacak kamu kurumuna stratejinin uygulamasıyla yükümlü olan tüm kamu makamları tarafından rapor sunulması;
- Uygulama ile ilgili yıllık rapor (yükümlü kamu makamlarından alınacak raporları temel alan);
- Stratejinin uygulanmasına ilişkin durumun izlenebileceği bir web sitesi;
- Her iki yılda bir olmak üzere hem hükümet hem de STÖ'lerin raporlarını sunacağı, Stratejinin yürütülmesine ilişkin Meclis görüşmeleri;
- Stratejinin uygulanmasındaki ilerleme ve aksaklıkları gözden geçirmek için Meclis tarafından STÖ'ler ile birlikte düzenlenecek yıllık toplantılar;
- Bağımsız uzman(lar) tarafından yapılacak ara ve nihai bir değerlendirme.

EK III–Hayır Kurumları (Kamu Yararı Statüsü) Yasal Çerçevesine İlişkin Standartlar, Çıkarılan Dersler ve İyileştirme Önerileri Hakkında Sunumlar

A. Kamu Yararı Statüsü Sunumu - Luben Panov, ECNL

KAMU YARARI STATÜSÜ

13 Şubat 2019

Luben Panov
ECNL

KAMU YARARI NEDİR?

- Kâr amacı gütmeyen örgütlerin bir kısmına verilen ve bu örgütlerin özel avantajlardan faydalanmalarını sağlayan özel bir statüdür.
- Kimler KYÖ olabilir?
 - Kuruluş türleri ve ön koşullar?
 - Statüyü kim veriyor?
 - Ne kadar süre için geçerli?
- Statünün amacı:
 - Avantajlardan yararlanacak olanları ayırt etmek
 - Kamu yararına yönelik faaliyetleri özendirmek
 - Özel kaynakların kamu yararı teşvik etmek

Copyright © ECNL 2019

MEVZUAT

- STÖ yasaları kapsamında (Bulgaristan, Moldova)
- Ayrı yasalarla (Polonya, Litvanya)
- Muhtelif yasalar kapsamında (Hırvatistan, Slovakya)
- Vergi yasaları kapsamında (Estonya)

Copyright © ECNL 2019

KAMU YARARI ALANLARI

- Alan listesi
- Kamusal sorumluluklara hizmet etme (Macaristan)
- Toplumun geneline fayda sağlama – “topluma veya bir kesimine kayda değer fayda sağlama” (Letonya)
- Belirli bir savunmasız gruba fayda sağlama (Estonya)
- Hariç tutulan faaliyetler/örgütler:
 - Siyasi faaliyetler (Macaristan);
 - Sadece kuruculara fayda sağlama (Letonya);
 - Profesyonel spor faaliyetleri (Bulgaristan);
 - Dini faaliyetler;
 - Sendikalar, partiler, meslek birlikleri.

Copyright © ECNL 2019

KOŞULLAR

- Etki – Hizmetler bedelsiz veya adli piyasa değerinin altında bir ücret karşılığı dezavantajlı kişilere veya gruplara sağlanmalı (Kosova) ya da mal ve hizmetler esas olarak bedelsiz veya gelir getirmeyen başka bir yöntemle veya herkese açık bir şekilde sağlanmalıdır (Estonya)
- Yeterli kaynaklar (Macaristan)
- Sosyal destek– Gelirin üçte biri kamusal kaynaklardan sağlanmalı (ABD) veya özel koşullar (Macaristan)
- Ağırlıklı olarak kamu yararına faaliyetler (çoğunlukla, esas olarak, belli bir yüzde oranı)

Copyright © ECNL 2019

GEREKLİLİKLER

- İki kademeli yapı
- Denetim organı
- Hesap denetimi (bir hesap denetçisi ve/veya yetkili bir devlet organı tarafından)
- Raporlama (Mali ve programa dair) ve şeffaflık (raporların yayımlanması)
- Aktiflerin dağıtımı, çıkar çatışmasının önlenmesi

Copyright © ECNL 2019

AVANTAJLAR

- Bağışçılar için vergi avantajları
- STÖ'ler için vergi avantajları
- STÖ'lere bireylerin vergi tahsisi (Polonya)
- Devlete ait varlıkların kullanımı
- Hibeler
- Prestij...

Copyright © ECNL 2019

ESTONYA ÖRNEĞİ

- **Esasa ilişkin gereklilikler:**
 - Kamu çıkarı– kamu geneli veya bir grup
 - Kurucular, üyeler, yöneticiler ve bağışçılara destek sağlanması yasağı
 - Fesih sonrası aktif varlıklar – başka bir örgüte
 - Fahiş hizmet bedeli alınmaması (ticari kuruluşlarla kıyaslandığında)
 - Hayır amacı güden – mal veya hizmetleri esas olarak bedelsiz veya herkese açık bir şekilde sunmak
 - İktisadi faaliyet – hayır amacına yönelik sonuçlar
- **Şeklî gereklilikler:**
 - En az 6 aydır faaliyet gösteriyor olmak ve yıllık rapor sunmuş olmak
 - Bağışçıların mallarının/hizmetlerinin reklamını yapma yasağı
 - Hibeleri gerçek kişilere rapor etmek

Copyright © ECNL 2019

BULGARİSTAN ÖRNEĞİ

- Örgütün iradi kararı;
- Önceden faaliyet yürütme şartı yok;
- Muhtelif kamu yararı alanlarından birinde faaliyet göstermek;
- İki kademeli yapı ve müşterek üst organ;
- Tasfiyeden sonra malların başka bir KYÖ'ye devri;
- Malların ilgili oluşumlara devri üzerinde sınırlamalar;
- Kullanılan fonlar, alınan bağışlar vs. ile ilgili bilgilerin kamuya paylaşılması
- Kamuya açık yıllık rapor.

Copyright © ECNL 2019

TEŞEKKÜRLER!

European Center for Not-for-Profit Law

luben@ecn.org
[@enablingNGOLaw](https://twitter.com/enablingNGOLaw)
www.ecnl.org

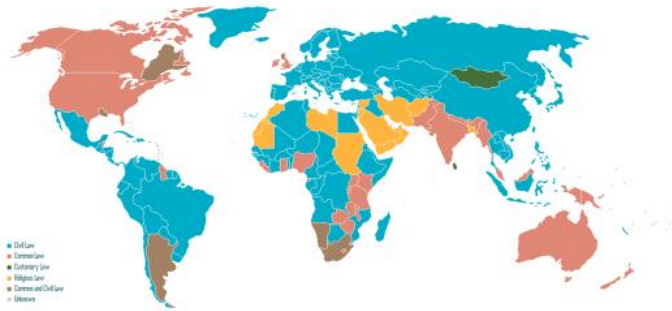
B. Kamu Yararı Statüsü Sunumu (Phil Cooper - Greenacre Group UK)

Kamu Yararı Statüsü

Phil Cooper- Birleşik Krallık Greenacre Grubu
Kıbrıs'ın kuzey kesimi için sunum

Farklı Hukuk Sistemleri

Farklı Hukuk Sistemleri - 2

Kıta Avrupası Hukuk Sistemi:

- Dernek ve vakıfların hukuki tanınmasına dayalı;
- Yasal forma odaklı;
- Kanunnameler (kodeks);
- Örnekler;
 - Kıta Avrupası (Fransa, Almanya, İspanya, İtalya)
 - ve bu ülkelerin eski kolonileri (Vietnam, Meksika, Senegal)

Anglo-Sakson Hukuk Sistemi:

- Yardım maksadının hukuki tanınmasına dayalı;
- Fonların kullanımına odaklı;
- İçtihat hukuku (emsal karar);
- Örnekler:
 - İngiltere
 - ABD
 - Avustralya
 - eski Britanya İmparatorluğu

Kamu Yararı– Tanımı ve Önemi

- Tanımlayıcı ancak hukuki olmayan bir terim
- STÖ sektörünü tanımlamakta kullanılan bir hukuki ölçüt (Anglo-Sakson hukuk sistemi)
- İlave avantajlar sağlamak amacıyla STÖ sektörünün bir kısmını seçmek için kullanılan bir yöntem (Kıta Avrupası hukuk sistemine sahip birçok ülke)

Kamu Yararı Statüsünün Gerekçeleri

Kamu Yararına Çalışan
Örgütler (KYÖ) hayır
işliyorlar –topluma
fayda sağlıyorlar

KYÖ'ler yabancı, bağımsız ve
zengin – istikrarı tehdit ediyorlar

Etkinleştirme

Sektörü anlamak

Faaliyetler için yasal alan

Mali destek

Mali durumu yetersiz STÖ'lerin gelişmesine yardımcı olmak
durumu yetersiz STÖ'lerin faaliyetlerini engellemek

Engelleme

Denetleme

KYÖ'leri belirlemek ve izlemek

Sektörü şekillendirmek

Devlet içerisinde paydaşlar yaratmak

Mali

Tedavi etme

Kamu Yararı Statüsü nasıl işliyor?

Haklar

Sorumluluklar

Faaliyet gösterme hakkı	İlgili makamlar nezdinde bildirim veya tescil
Şu unsurlara tek başına ya da ayrıcalıklı erişim:	Sınırlı faaliyetlere izin verilmesi
• Vergi muafiyetleri	Onaylanmış hukuki ve/veya yönetsel yapıların benimsenmesi
• Devlet hibeleri	Teftiş ve/veya hesap denetimine tabi olunması
• Yurtdışı fonları	
Sorumluluğun sınırlandırılması	İlgili makamlar ve/veya kamu nezdinde şeffaflık
KYO'nun isim hakkı	Muhasebe standartları

Kamu Yararı nedir?

Hayır Kurumları Yasası 2006 (İngiltere)

- **Çevrenin** korunması ve iyileştirilmesi çalışmalarının geliştirilmesi;
- Genç yaş, ileri yaş, hastalık, engellilik, mali zorluklar veya başka **dezavantajlar** nedeniyle yardıma muhtaç olanlara destek sağlanması;
- **Hayvan sağlığının** iyileştirilmesi;
- Krallık **silahlı kuvvetlerinin** etkinliğinin artırılması ya da polis, itfaiye ve kurtarma hizmetleri veya ambulans **hizmetlerinin** etkinliğinin teşvik edilmesi;
- Hâlihazırda hayır işlemeye yönelik olduğu kabul edilen amaçlar veya bu amaçların ruhuna uygun olan **diğer amaçlar**

Kamu Yararı nedir?

Hayır Kurumları Yasası 2006 (İngiltere)

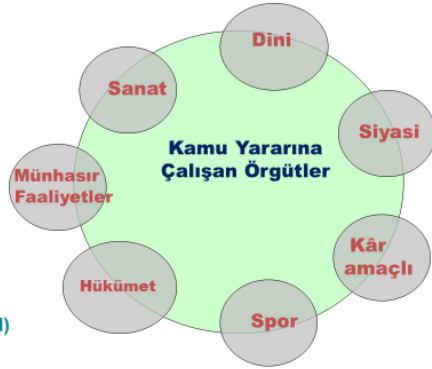
- **Yoksulluğun** önlenmesi veya hafifletilmesi;
- **Eğitimin** ilerlemesi;
- **Dinin** gelişimi;
- **Sağlık** koşullarının iyileştirilmesi ya da hayat kurtarılması;
- **Vatandaşlığın** geliştirilmesi veya toplumun kalkınması;
- **Sanat, kültür, kültürel miras** veya **bilimin** geliştirilmesi;
- Amatör **sporun** geliştirilmesi;
- **İnsan hakları**, uyuşmazlıkların çözümü veya uzlaşmanın geliştirilmesi, ya da dini veya ırksal **ahengin** veya **eşitlik ve çeşitliliğin** teşvik edilmesi;

Kamu Yararı Ölçütleri

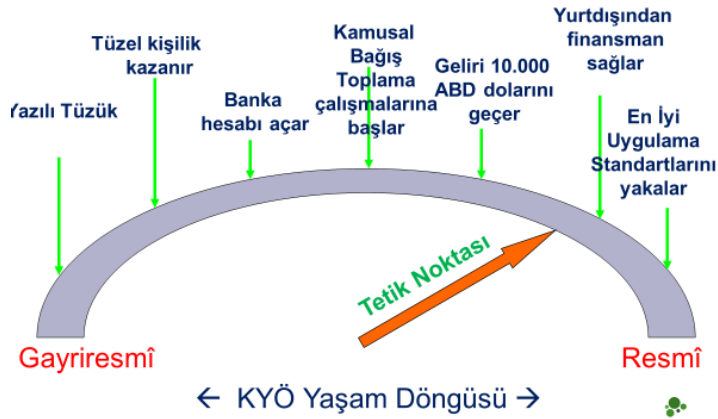
Sabit veya
esnek tanımlar

Ölçütleri kim
uyguluyor?
(her zaman devlet değil)

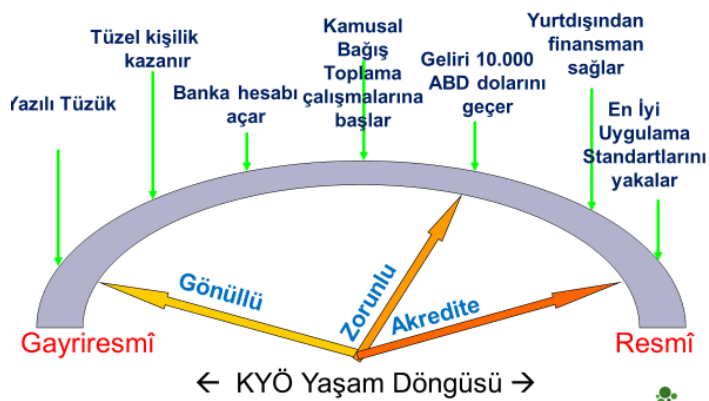
GREENACRE
GROUP

Bir örgüt KYÖ statüsüne ne zaman hak kazanır?

GREENACRE
GROUP

Bir örgüt KYÖ statüsüne ne zaman hak kazanır?

GREENACRE
GROUP

İleriye Dönük Adımlar

- Mevcut yasal çerçevelere en uygun adımları değerlendirmek;
- Kâr amacı gütmeyen topluluklarla çalışmak;
- Lojistikle ilgili konuları göz önünde bulundurmak;
- Uluslararası standartlara bakmak;
- Görüş alışverişinde bulunmak ve
- Değişimi hayata geçirmek.

Sorular ve Yorumlar?

Phil Cooper

Direktör ve Kıdemli Danışman

Phil@greenacregroup.co.uk

www.greenacregroup.co.uk

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmekte ve B&S Europe liderliğindeki konsorsiyum tarafından uygulanmaktadır. Bu belgenin içeriği tamamıyla B&S Europe konsorsiyumunun sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

